

ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ У ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ У ТЕХНІЧНИХ ВНЗ

Дворкін І.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Дослідження пам'яті (анг. Memory studies), як і більшість актуальних сьогодні напрямів історичних досліджень, тісно пов'язані з різними галузями соціально-гуманітарного знання. Багато в чому завдячуючи зв'язку з іншими гуманітарними науками, історики в останні два десятиліття ХХ – на початку ХХІ століття звернулися до проблем пам'яті. Історична пам'ять найчастіше розуміється як пам'ять про історичне минуле (символічну репрезентацію історичного минулого). Вона є важливим аспектом самоідентифікації індивіда, соціальної групи або суспільства в цілому. Завдяки історичній пам'яті індивід або соціальна група можуть зорієнтуватися в оточуючому світі.

Сучасна держава, політики, журналісти, політологи, маючи необхідні для цього важелі, впливають на колективне уявлення про минуле, виходячи з власних інтересів. Різноманітні суспільні практики і норми, що регулюють колективну пам'ять, називають політикою пам'яті. Вона проявляється у створенні музеїв, відкритті пам'ятників, відзначенні або навпаки «забуванні» певних важливих історичних подій. Визначаючи на що саме звертати увагу; значення яких подій перебільшувати, а яких замовчувати, можна регулювати колективну свідомість. Держава впливає на формування історичної пам'яті та історичної науки шляхом доступу до архівів, встановлення стандартів історичної освіти, підвищеного фінансування окремих напрямків історичних досліджень тощо.

На нашу думку, в сучасних умовах, дуже важливо звертатися до проблем історичної пам'яті та політики пам'яті в курсі історії України у непрофільних ВНЗ. Студент має розуміти місце історичної науки у формуванні історичної пам'яті, вплив на уявлення суспільства про минуле, державну історичну політику тощо. Доцільним є використання досліджень історичної пам'яті у вивченні «важких питань» новітньої історії України – таких як Голодомор 1932–1933 рр., формування тоталітарної системи в СРСР, Голокост в Україні, вивезення на примусові роботи до Німеччини тощо. Вивчення відповідних тем варто поєднати з аналізом історичної пам'яті про ці події в сучасному українському суспільстві.